

Samrådsredogörelse Vattentjänstplan för Kungsbacka kommun, samrådshandlingar

Genomförande

Nämnden för Teknik beslöt den 2023-12-13 § 147 att genomföra samråd för Vattentjänstplan för Kungsbacka kommun. Samrådsförslaget har varit utställt för samråd på Kungsbacka.se under tiden 9 till 31 januari 2024. Samrådsförslaget har under samma tid sänts till berörda myndigheter och kommuner, samt annonserats på kommunens digitala anslagstavla för yttranden från allmänheten.

Sammanfattning

Under samrådstiden inkom 9 skrivelser. Nedan beskrivs de revideringar som gjorts i handlingarna med anledning av inkomna synpunkter.

1. Det har förtydligats att dagvattenanläggningar och andra förändringar av mark inte är en konsekvens av att Vattentjänstplanen tillkommer till kommunens VA-plan. Detta har förtydligats i sammanfattningen på sida 4 och under 'Strategisk miljökonsekvensbeskrivning av vattentjänstplanen' på sida 33.
2. Utveckling och förtydligande av kommunens avgränsning av Vattentjänstplanen till verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Det har i handlingarna förtydligats att Vattentjänstplanen avgränsats till att omfatta områden som ingår, *bör ingå och/eller planeras ingå* i verksamhetsområde för vatten och avlopp då det är dessa områden som ska tillgodoses med allmänna vattentjänster. Detta har förtydligats i sammanfattningen på sida 4 och under 'Planens framtagande, giltighet och revidering' på sida 6.
3. Texten om 'VA och skyfall i Kungsbackas stadsbyggnadsprocess' på sid 16 ändras enligt förslag från SMHI.
4. Uppdatering av bilder och text i kapitel 'Väntade klimateffekter på Kungsbacka' kopplat till olika scenarier för framtida klimatförändringar har gjorts enligt SMHI:s rekommendationer.

Inkomna synpunkter och förvaltningens kommentarer

Inkomna synpunkter redovisas nedan med kommunens svar efter respektive synpunkt. Personnamn anges inte.

1 Statliga och regionala myndigheter

1.1 Länsstyrelsen Halland

Strategisk miljöbedömning

Kungsbacka kommun skriver att vattentjänstplanen inte innebär någon direkt förändring i markanvändning och därför bedöms inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning som nödvändig eller skälig. Hur denna bedömning gjorts framgår inte. Hänvisning till 6 kap. miljöbalken saknas. I 6 c § lagen om allmänna vattentjänster står det att "Utöver det förfarande som följer av bestämmelserna om strategiska miljöbedömningar av planer och program enligt 6 kap. miljöbalken ska kommunen (...)" vilket Länsstyrelsen uppfattar som att det först ska göras en strategisk miljöbedömning, innan fortsatt samråd enligt 6 c § lagen om allmänna vattentjänster. Ett undersökningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken ska enligt 6 kap. 7 § miljöbalken resultera i ett beslut i frågan om miljöpåverkan. Något sådant beslut finns inte i underlaget. Begreppet "strategisk miljökonsekvensbeskrivning" saknas i lagstiftningen. Länsstyrelsen anser att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver genomföras innan fortsatt samråd enligt 6 c § lagen om allmänna vattentjänster.

Kommunens svar: Dagvattenanläggningar och andra förändringar av marken är ingen konsekvens av att Vattentjänstplanen tillkommer i vår VA-plan. De är främst en konsekvens av exploateringar som tas upp i dagvattenplanen och om det behövs bör en miljökonsekvensbeskrivning göras för respektive exploatering. Förvaltningens bedömning är att Vattentjänstplanen i sig inte föranleder några byggnationer förutom möjligtvis mindre översvämningsskydd av enskilda anläggningar vid skyfall. Skulle det behövas en miljökonsekvensbeskrivning kopplat till dessa eller andra projekt kommer det att utföras.

Avgränsning och vattentjänstplanens syfte

Vattentjänstplanen har avgränsats till att enbart omfatta områden som ligger inom beslutade verksamhetsområden för vatten och avlopp. Enligt 6 b § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska en vattentjänstplan innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Kungsbacka kommun anger att syftet med vattentjänstplanen är att visa hur Kungsbacka kommun långsiktigt planerar för att säkra upp de allmänna vattentjänster som kommunen ansvarar för enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen uppfattar skrivningen som otydlig. Under rubriken Planens framtagande, giltighet och revidering anges att Kungsbacka kommuns vattentjänstplan endast omfattar områden som ligger inom beslutade verksamhetsområden för vatten och avlopp. Länsstyrelsen uppfattar avgränsningen av planen som allt för snäv. Det är inte tillräckligt att enbart ha med behov för områden som ligger inom redan beslutade verksamhetsområden för vatten och avlopp. Länsstyrelsen kan inte i underlaget se hur den långsiktiga planeringen av behovet av allmänna vattentjänster tillgodoses. Länsstyrelsen saknar en redogörelse för hur planen ser ut för att långsiktigt tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen bedömer att samrådsunderlaget mera är en avsiktsförklaring om att det som anges i redan färdigställda dokument, till exempel utbyggnadsplanen, kommer att genomföras och att fastställda riktlinjer kommer att följas.

Kommunens svar: Kommunen anser inte att avgränsningen är för snäv. Vi kommer i handlingarna förtydliga att avgränsning sker för områden som ingår, bör ingå eller planeras ingå i verksamhetsområde för vatten och avlopp då det är dessa områden som ska

tillgodoses med allmänna vattentjänster. Den långsiktiga planeringen finns i samtliga dokument som redovisas i samrådshandlingarna förutom de som är sekretessbelagda.

Vattentjänsterna

Länsstyrelsen saknar en beskrivning av hur Kungsbacka kommun planerar att hantera behovet av vattentjänsterna (dricksvatten, spillvatten och dagvatten) ur 6 § LAV-perspektiv. Även dagvattenperspektivet behöver göras synligt och tas med i vattentjänstplanen. Enligt prop. 2021/22:208 Vägar till hållbara vattentjänster är huvudsyftet med planen att ge förutsättningar för en god planering av kommunens skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster och ge berörda insyn och möjlighet till deltagande i processen (s 26). Den kommunala planeringen ska bidra till tydlighet och förutsägbarhet för fastighetsägare (s 49). Det gäller samtliga vattentjänster, även dagvatten.

Kommunens svar: Dagvattenplanen beskriver dagvattenhantering. Vattenförsörjningsplanerna, förnyelseplanen hanterar dricksvatten tillsammans med ett antal pågående projekt. Spillvatten, förnyelsearbetet och vårt arbete med tillskottsvatten hanteras i projekt. Inom stadsbyggnadsprocessen hanteras alltid vatten och avlopp enligt lag om allmänna vattentjänster samt enligt Svenskt Vattens publikationer och Kungsbackas dagvattenplan. Tydlighet och förutsägbarhet finns i vår VA-utbyggnadsplan. Kommunens beskrivning av vattentjänster framgår tydligt i vår totala VA-plan där Vattentjänstplanen är en del. Svenskt Vatten har två olika modeller de rekommenderar för utformning av Vattentjänstplan och i den modell Kungsbacka valt är att Vattentjänstplanen kompletterar VA-planen, inte ett heltäckande dokument som täcker alla aspekter.

Miljö kvalitetsnormer

I miljökonsekvensbeskrivningen behöver kommunen jag hur man går vidare med tillståndsansökningar för åtgärder som kan kräva Natura-2000 tillstånd, samt hur föreslagna projekt i vattentjänstplanen kan hjälpa att uppfylla målen i miljö kvalitetsnormerna för framför allt Kungsbackaån, Rolfsån och Kungsbackafjorden. Vid ett större vattenuttag från Lygnern riskerar miljö kvalitetsnormer för Rolfsån att inte kunna uppfyllas. Länsstyrelsen ser potentiella hot mot konnektivitet och ekologisk funktion i Rolfsån om minimiflöden inte kan garanteras under känsliga perioder. Rolfsån är dessutom ett Natura 2000-område där de utpekade värdena flodpärlmussla och lax är känsliga mot flödesförändringar och framför allt låga flöden. För åtgärder som kan skada naturvärdena i Natura 2000-områden på ett betydande sätt krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB.

Kommunens svar: I samband med ett eventuellt ökat uttag av vatten från Lygnern kommer de tillstånd och dispenser som krävs att hanteras i projekt "Ökat uttag Lygnern". Eventuella direktiv och krav för att få godkända tillstånd och dispenser kommer då att följas.

Översvämningsskydd

Planen för framtida översvämningsskydd i Kungsbackaån med hjälp av ett portsystem som nämns i underlaget kan påverka MKN i Kungsbackaån samt möjligheten att i framtiden uppnå dessa normer. Kungsbackaån är ett av få vattendrag i Sverige som har populationer av havsnejonöga och är således mycket viktigt ur naturvärdessynpunkt och måste skyddas.

Kungsbacka kommun behöver presentera alternativa lösningar, inklusive vilka ändringar som kan göras i översiktsplan m.m. för att minska nybyggnation inom översvämningsbenägna områden. Argument för hur miljö kvalitetsnormerna för konnektivitet och hydromorfologi ska kunna uppnås efter att porten har installerats behöver också presenteras. Vidare finns det också en risk att planerade översvämningsskydd påverkar Natura 2000-området Kungsbackafjorden på ett betydande sätt och det kan krävas tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Kungsbackafjorden är även naturreservat och enligt föreskrifterna är det bland annat förbjudet att: vidta åtgärder som kan förändra bottenförhållandena såsom t ex gräva, invalla, dumpa muddermassor, tippa eller bedriva täkt av något slag - spränga, schakta, gräva, dika, dämna, bedriva täkt för husbehov eller bedriva annan verksamhet som skadar områdets topografi och landskapets karaktär samt yt- och dräneringsförhållanden.

Kommunens svar: I dagvattenplanen tas översiktsplanen upp och hur arbetet ska bedrivas för att inte skapa problem med översvämningar. En möjlig port vid havet ligger framför oss att konkretisera och hur MKN ska kunna uppnås får ingå och presenteras som del av en förstudie. Om ett eventuellt permanent skydd byggs och det krävs tillstånd för detta enligt miljöbalken så kommer det att sökas innan byggnation påbörjas.

Kungsbackafjorden

Eventuella ökning av utsläpp av föroreningar, framför allt fosfor, kväve och BOD från avloppsreningsverk till Kungsbackafjorden kan riskera att motverka miljö kvalitetsnormerna för både inre och yttre Kungsbackafjorden samt påverka Natura 2000-området. Kungsbackafjorden är ett mycket viktigt område för fortplantning av marina organismer och hyser viktiga ekosystem, till exempel ålgräsängar, som är känsliga mot ökade halter av näringsämnen och syretärande material (BOD). När dessa halter ökar gynnas fintrådiga alger som växer på ålgräset och skuggar ut det. När syrehalterna i vattnet sjunker så skadas även ägg och yngel av marina organismer.

Kommunens svar: Kommunen noterar ovanstående.

Övrigt

Vatten och avlopp är viktiga funktioner för att samhället ska fungera. Det är därför betydelsefullt att skapa ett robust VA-system och att ha en långsiktig planering för detta. Länsstyrelsen vill även lyfta fram vikten av att i arbetet med frågor kring VA fundera på hot mot VA-systemet, så väl avsiktliga som oavsiktliga, som kan påverka olika alternativ i planeringen av hur VA-systemet ska se ut. Robustheten i VA-systemet är en viktig del för att kunna skapa ett motståndskraftigt samhälle. De senaste åren har omvärldsläget ändrats på flera sätt och det finns flera olika risker och hot att ta hänsyn till. Vidare kan vissa uppgifter kring VA omfattas av sekretess och Länsstyrelsen vill lyfta fram betydelsen av detta kopplat till bland annat en föränderlig omvärld. Länsstyrelsen anser att en övergripande plan av strategisk karaktär bör vara brett förankrad inom kommunen. Generellt är frågan om behov av allmänna vattentjänster och kommunens skyldighet enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster en övergripande fråga som kräver deltagande från flera delar av kommunen.

Kommunens svar: Kungsbacka kommun har en övergripande och strategisk VA-plan bestående av dokument som i flera fall tagits fram i samarbete med flera andra förvaltningar inom kommunen. Dessa dokument finns att läsa under samrådet på projektsidan, dock finns inte arbetsmaterial och sekretessbelagda publicerade (Nödvattenplan och Dricksvattenförsörjningsplan för Halland).

1.2 Lantmäteriet

Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska den aktuella typen av remiss och Lantmäteriet avstår därför från att lämna några synpunkter.

1.3 Statens Geotekniska Institut (SGI)

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från Kungsbacka kommun beretts möjlighet att yttra sig i ärendet. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Underlag:

1. Vattentjänstplan – Kungsbacka kommun, 2023
2. Handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning, Livsmedelsverket 2019.
3. Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan – komplettering av VA-plan. M152, meddelande version 2.0, Svenskt Vatten, mars 2023.

Bakgrund och förutsättningar

Enligt handlingarna trädde vid årsskiftet 2022/2023 ändringar i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) i kraft efter beslut i riksdagen. En av de ändringarna som trädde i kraft är ett krav att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan senast 31 december 2023. Vattentjänstplanen ska beslutas i kommunfullmäktige efter att den varit på samråd. Syftet med Vattentjänstplanen är att visa hur Kungsbacka kommun långsiktigt planerar för att säkra upp de allmänna vattentjänster som kommunen ansvarar för enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Enligt [3] ska det finnas en aktuell vattentjänstplan för varje kommun. Den ska bla visa:

- hur kommunen långsiktigt planerar för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster
- vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall

SGI:s synpunkter

Geotekniska säkerhetsfrågor kan få betydelse för utbyggnaden av ett robust system för vattentjänster. Hur systemen för vattentjänster utformas kan påverka geotekniska

säkerhetsfrågor och i förlängningen annan markanvändning, bebyggelse och anläggningar. Vi vill därför lyfta följande punkter för att uppnå ett robust system. Med geotekniska säkerhetsfrågor menar vi ras, skred och erosion:

- Vid planering av nya ledningsdragnings behöver förutsättningar för ras, skred och erosion beaktas så att ledningarna placeras i lämplig mark.
- En strategi rekommenderas för att förbättra befintliga ledningssystem med avseende på ras, skred och erosion.
- Vid planering av dagvattenhantering är det viktigt att uppmärksamma sambandet mellan infiltration av vatten i marken och uppkomst av förhöjda grundvatten- och porvattentryck som kan påverka släntstabiliteten i ett område.
- Utformning av dagvattendammar och andra översvämningssåtgärder såsom vallar, höjning av marknivåer med mera kan påverka släntstabiliteten och behöver därför uppmärksammas.
- Vid utsläpp av vatten i recipient behöver erosionsrisker beaktas, eftersom erosion kan leda till låg släntstabilitet med ras och skred som följd.
- Skyfall kan förutom översvämning även orsaka erosion i vattendrag, och på mark där vatten normalt inte avrinner. Denna erosion kan förutom bortspolning av mark även medföra försämrade släntstabilitet och underminera konstruktioner i känsliga områden.
- Effekter av klimatförändringen behöver uppmärksammas, både för befintliga anläggningar och ledningar, samt vid nyplanering. Ökade vattenflöden och höjda grundvattennivåer och portryck, liksom varma och torra perioder med låga nivåer kan påverka risken för ras, skred och erosion. Livsmedelsverkets handbok [2] ger exempel på klimatanpassning av dricksvattenförsörjning, metoder som även kan anpassas för avloppshantering.

Underlag

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl.a. MSB och SGU tagit fram en Vägledning ras, skred och erosion (<http://swedgeo.diva-portal.org/smash/get/diva2:1300126/FULLTEXT02.pdf>). Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: <https://gis.sgi.se/rasskrederosion/>. Kartvisningstjänsten uppdateras regelbundet och nya underlag kan tillkomma. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning. SGI Vägledning 8, Utredning av släntstabilitet ger vägledning om stabilitetsutredningar och hur de ska utföras på ett hållbart sätt. <https://www.sgi.se/sv/vagledning-i-arbetet/ras--skred-ochslamstrommar/fran-inventering-till-atgard/stabilitetsutredning/vagledning-stabilitet/>.

I övrigt har vi inga synpunkter på samrådshandlingen.

Kommunens svar: Synpunkterna noteras och vi tar med oss dessa i vår fortsatta VA-planering och specifikt i detaljplaneprocessen.

1.4 SMHI

Yttrande över Vattentjänstplan för Kungsbacka kommun

SMHI har tagit del av rubricerad remiss och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHI:s kompetensområden oceanografi, hydrologi (enbart ytvatten), klimatanpassning och meteorologi (inklusive luftmiljö och buller). I Vattentjänstplanen, på sidan 16, finns följande formulering: "Det här [extrema väderhändelser] menar klimatforskare kommer bli det nya vanliga, med kort omväxlingstid mellan torka och kraftig nederbörd." Den kan med fördel omformuleras till exempelvis "Det här menar klimatforskare kommer bli vanligare, med kortare omväxlingstid mellan torka och kraftig nederbörd." För att eventuellt undvika missförstånd som att extremväder i dagens klimat i framtiden kommer vara det vanligaste vädret. I Vattentjänstplanen, på sidorna 23–24, figurer 2-3, används material från SMHI:s rapport "Framtidsklimat i Hallands län - enligt RCP-scenarier" (länsrapport) publicerad 2015. Sedan dess har SMHI lanserat uppdaterade scenarier på myndighetens fördjupade klimatscenariotjänst: <https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarier>. SMHI rekommenderar att klimatscenariotjänsten används, även om resultaten från länsrapporterna får anses som giltiga.

Framtida klimatet

I Vattentjänstplanen, på sidan 24, anges att nederbörden i Halland beräknas öka totalt sett med 15-50 % vid slutet av seklet jämfört med referensperioden 1961-1990, i länsrapporten som refereras till som källa, anges 15-25 %. I avsnittet Väntade klimateffekter på Kungsbacka, behandlas den framtida havsnivån i Kungsbackafjorden. Den rapport som ligger till grund för de beräknade nivåerna använder en mätserie som bara sträcker sig över fem år. Troligtvis, källa saknas, har stationen vid Onsala rymdlaboratorium använts, den startade 2015. För att få ett mer statistiskt tillförlitligt underlag menar SMHI att stationerna vid Ringhals och Göteborg Torshamnen (startår 1967) borde ha använts. En alltför kort mätserie kan leda till att extrema vattenstånd inte kommer med i analysen.

Kunskapsutvecklingen är snabb, den senaste informationen finns tillgänglig på:

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493>

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/hogvattenhandelser-och-extremnivaer-1.165445> samt

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/hogvattenhandelser-idag-och-i-framtiden-dar-med-fordel-varberg-ringhals> kan väljas för att se beräknade återkomsttider för framtida högvattenhändelser.

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk:
<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-k01ttidsnederbord-l.l 59736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHIs webbplats:
<https://www.smhi.se/klimat>

Kommunens svar: Kommunen uppdaterar siffrorna enligt förslag från SMHI ovan.

Anpassning till ett förändrat klimat

Parallellt med arbetet att minska klimatpåverkan måste samhället anpassas till nuvarande och framtida klimat. Klimatanpassningsåtgärder kompletterar insatser för minskad klimatpåverkan. Dessa båda insatsområden är beroende av varandra och bör samordnas i så hög utsträckning som möjligt för att bidra till en hållbar utveckling för alla. Hänsyn behöver tas till såväl långsamma klimatförlopp som stigande havsnivå och förändringar i årstidernas längd som till ändringar i enskilda väderhändelser som värmeböljor och skyfall. Klimatpåverkan är transnationell - det som händer i andra delar av världen påverkar Sverige, och tvärtom. Vid bedömning av framtida klimatförändringar, riskvärdering och planering av anpassningsåtgärder bör det framtida klimatet analyseras utifrån flera olika utsläppsscenarioer och flera möjliga utfall utifrån dessa bör beaktas.

<https://www.klimatanpassning.se/>

Nationella expertrådet för klimatanpassning belyser i sin första rapport vikten av att Sveriges arbete med klimatanpassning behöver påskyndas.

Kommunens svar: Informationen välkomnas och noteras, vi tar med oss detta i vår fortsatta VA-planering och specifikt i detaljplaneprocessen.

Hydrologi

Rörande kommentar på sidan 25 angående översvämningskartering av Kungsbackaån. SMHI undrar i vilken omfattning kombinationshändelser beaktats. Huruvida vattenföringen i ån eller havsnivåer är styrande kan ju bero på deras respektive magnitud. Sannolikheten att båda extremerna sammanfaller är låg men möjlig. Scalgo-karteringen är bra och lämplig för övergripande förståelse av problematik, men SMHI betonar att dessa underlag är behäftade med vissa osäkerheter och bör kompletteras med mer detaljerade utredningar i det fall fysiska barriärer planeras anläggas. Förekomsten av dammar och magasinering uppströms i avrinningsområdet kan i viss omfattning påverka flödena i Kungsbackaån. I det fall att dammar rivs ut kan således flödesdynamiken i ån påverkas, vilket bör följas upp över tid.

Kommunens svar: Översvämningskarteringen utmed vid Kungsbackaån och närliggande anläggningar är utredd utifrån både olika havsnivåer och skyfallskartering på land.

Anläggningar med större avstånd från havet har endast utretts genom skyfallskartering. Vi välkomnar tipsen och kommer att ta med oss detta in i framtagandet av en konkret och budgeterad plan för klimatsäkring av VA-anläggningar.

2. Kommuner samt politiska partier.

2.1 Kretslopp och Vatten Göteborg

Samrådsyttrande över Kungsbacka vattentjänstplan

Yttrande över samrådshandling januari 2024 för rubricerat ärende från förvaltningen Kretslopp och vatten på delegation från Kretslopp och vattennämnden.

Kretslopp och vattens bedömning

Kretslopp och vatten är positiva till att Kungsbacka kommun har tagit fram en vattentjänstplan och att förvaltningen har möjlighet att inkomma med synpunkter på samrådshandlingen.

Kretslopp och vatten ser vattentjänstplanerna som ett verktyg till att fortsatt utveckla den översiktliga VA-planeringen för respektive kommun. Detta i sin tur kan leda till ökat samarbete och kommunikation mellan kommunerna i arbetet med att skyfallsanpassa VA-anläggningar och minska påverkan på recipienter och vattentäcker.

Kretslopp och vattens synpunkter:

Betydelsen av säker dricksvattenförsörjning och miljömässig avloppshantering samt vilka utmaningar det innebär framgår tydligt.

Kretslopp och vatten delar Kungsbackas syn att mellankommunal samverkan är viktig för att klara utmaningarna.

Kretslopp och vatten har pågående detaljplaner i bland annat Lindås samt ett kommande VA-utbyggnadsområde, Tråkärrsslätt, som ligger nära kommungränsen till Kungsbacka. Här ser förvaltningen fördelar med att kunna ha en dialog om vilka möjligheter det finns att samarbeta kring VA-frågorna för framtida försörjning på ett sätt som gynnar båda kommuner.

Kommunens svar: Kungsbacka kommun är öppna för och välkomnar kontakt och samarbete gällande projekt och åtgärder.

2.2 Bygg- och Miljöförvaltningen Kungsbacka kommun

Yttrande över samråd om Kungsbacka kommuns Vattentjänstplan

Sammanfattade inställning

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd bedömer att den föreslagna vattentjänstplanen tar upp alla väsentliga delar enligt lag om allmänna vattentjänster (LAV). Planen bedöms vara ett bra komplement till den befintliga vatten och avloppsplanen (VA-planen) och kan användas som en bra vägledning för hur kommunen arbetar strategisk med vattentjänstfrågor.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd delar förvaltningen för Teknisk bedömning att vattentjänstplanen inte kommer att ge upphov till en betydande miljöpåverkan.

Nämndens ställningstagande i detalj

Bakgrund

Vid årsskiftet 2022/2023 trädde förändringar i lagen om allmänna vattentjänster i kraft efter beslut i riksdagen. En av ändringarna i lagen innebär ett krav på varje kommun att ha en aktuell vattentjänstplan före 31 december 2023. Vattentjänstplanen är en långsiktig plan där kommunen beskriver hur man tar hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Planen ska även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behövs för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid ökad belastning till följd av skyfall. Förvaltningen för Teknik har lett framtagandet av vattentjänstplanen i samarbete med Bygg- och miljöförvaltningen samt kommunstyrelsens förvaltning. Vattentjänstplanen utvecklades som ett komplement till den befintliga VA-planen. Den innehåller bedömning av hur väl kommunens VA-anläggningar fungerar vid allt fler och snabbare växlingar mellan extremväder, torka och skyfall vilket är att vänta. Vattentjänstplanen kommer att beslutas av kommunfullmäktige efter samråd och granskningsskeden. Planen kommer att revideras minst var fjärde år eller tidigare om det behövs. Vattentjänstplanen är inte bindande.

Enligt 6 kap. 3§ miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan som krävs i lag, även göra en strategisk miljöbedömning och besluta om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen ska samråda vattentjänstplanen med berörda fastighetsägare och myndigheter och ställa ut förslaget till granskning innan planen antas av kommunfullmäktige.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd har tagit emot en samrådsremiss gällande förslag till beslut om vattentjänstplan för Kungsbacka kommun. Samrådet pågår till 31 januari 2024, därefter kommer vattentjänstplanen vara ute för granskning i minst fyra veckor.

Vattentjänstplan

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd delar förvaltningen för Teknisk bedömning att vattentjänstplanen inte kommer att ge upphov till en betydande miljöpåverkan. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd anser att en kartläggning av vilka pumpstationer som ligger nära en recipient som mynnar i en badplats behöver göras. Dessa pumpstationer behöver prioriteras mer för bevakning. Vid händelse av bräddning behöver lämpliga åtgärder vidtas och information lämnas till berörda myndigheter och eventuellt till allmänheten.

Vid förnyelse av befintliga spillvattenledningar anser Nämnden för Miljö & Hälsoskydd att ledningar som går via en hög risk pumpstation (påverkar badplats, känsligt vattendrag etc.) ska prioriteras. Detta för att minimera risk för belastningstryck på ledningen vid skyfall och därmed eventuella bräddningar.

Kommunens svar: Prioriteringen av förnyelse av pumpstationer utgår från där det föreligger ett behov av att förbättra arbetsmiljön, för en framtida förnyelseplan så kan badvatten och känsliga vattendragen vägas in som utvärderingsparametrar för vilken prioritering en förnyelse ska ha.

Inventering av felkopplingar görs löpande i Teknisk projekt om att minska tillskottsvatten, där har områden med höga bräddfrequenser prioriterats. Felkopplingar mellan spillvattenledning till dagvattenledning är väldigt sällsynta och de åtgärdas inom en kort

tidsperiod från det att de upptäcks. Teknik kan även här ta i beaktning badvatten och känsliga vattendrag för sin prioritering, Teknik önskar i så fall att få till sig vilka som aktuella.

VA-utbyggnadsplan

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd tycker att val av områden och prioriteringen av genomförandet av utbyggnadsplanen är ett bra verktyg att utgå ifrån. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd tycker att det är viktigt att tidsplanen för genomförandet behöver vara så realistisk som möjligt eftersom tillsynen av enskilda avloppsanläggningar och eventuella krav på åtgärd avgörs av hur nära anslutningen till den kommunala VA- ledningen beräknas ske. I områden där VA-föreningar finns och kommunen planerar att ta över föreningarnas ledningar behövs det finnas en tydlig plan för hur övertagandet ska genomföras, olika parter roller och en plan för hur fastigheter som inte är medlemmar i VA föreningen och har en enskild avloppsanläggning ska hanteras.

Kommunens svar: Kommunen har en politiskt beslutad planering för hantering av övertagande av VA-anläggningar från VA-föreningar. Kommunen arbetar med VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse utifrån VA-utbyggnadsplanen, beslutad av kommunfullmäktige 2020-09-08. VA-utbyggnadsplaneringen styrs av kommunens skyldigheter enligt § 6 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Övertaganden av VA-anläggningar från VA-föreningar sker endast inom de områden som markerats som VA-utbyggnadsområden i VA-utbyggnadsplanen. I den mån det är förenligt med VA-planeringen för kringliggande områden och kommunen inte behöver ha ledningar genom området, tillåts VA-föreningarna fortsätta som avtalsanslutna gemensamhetsanläggningar. Om VA-föreningar önskar ett övertagande eller om ett övertagande behövs utifrån att klara VA-försörjningen för övriga områden, erbjuder kommunen att ta över VA-anläggningar från VA-föreningar. Övertaganden görs utifrån Riktlinjer för övertagande av VA-anläggning från avtalsanslutna VA-föreningar, beslutade av Nämnden för Teknik 2023-11-15. Ersättning till VA-föreningar vid övertagande beräknas i enlighet med samma riktlinjer. Avgifter som betalas av fastigheter efter införande av verksamhetsområde för VA inklusive de som tidigare varit anslutna via VA-förening regleras av gällande VA-taxa, beslutad av kommunfullmäktige 2023-11-07.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd delar bedömningen i vattentjänstplanen att det med kommunalt avlopp uppnås högre reningsgrad än med enskilda avloppsanläggning. Även om det kommunala reningsverket uppnår höga reduktionsnivåer av fosfor och kväve så släpps det renade avloppsvattnet ut i Kungsbackafjorden som är känsligast för övergödning. I vattentjänstplanen skrivs att möjligheter till förbättrad lokal rening ska undersökas för områden i inlandet eller längre än kilometer från havet. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ser positivt på detta men anser att det behöver förtydligas vad som menas med lokal rening. Är det lokala kommunala avloppsreningsverk? Gemensamhetsanläggningar eller enskilda avloppsanläggningar?

Kommunens svar: Kommunen gör en avvägning i VA-utbyggnadsplanen och i exploateringar ifall lokala kommunala avloppsreningsverk, gemensamhetsanläggningar eller enskilda avloppsanläggningar eller liknande är att föredra framför centraliserade lösningar för rening.

Vattenförsörjningsplan

I vattentjänstplanen lyfts sex prioriterade vattenresurser upp från Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen. Eftersom en vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses anser Nämnden för Miljö & Hälsoskydd att det i planen bör förtydligas hur arbetet med att skydda de två vattenresurser som ännu inte har något skyddsområde, Förlanda och Stora Horredssjön, är planerat.

Kommunens svar: Enligt kommunens vattenförsörjningsplan finns det två vattenresurser som skulle kunna vara lämpliga som dricksvattenresurs; Stora Horredssjön och Förlanda grundvattenförekomst. Dessa två vattenförekomster finns med och är beskrivna i Kungsbackas gällande översiktsplan. Uttagsmöjligheterna från Stora Horredssjön och Förlanda bedöms vara små och det finns i dagsläget inget pågående arbete med att inrätta vattenskyddsområde.

Resilient infrastruktur

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd ser positivt på att det, under skyfall, finns en strategi att hantera bräddavloppet i delar. I vattenplanens sida 27 står det "de bräddade flödena ofta är så utspädd att verket ändå totalt sett klarar utsläppskraven.". Även om utsläppskravet klaras i halt kan mängden föroreningar som släpps ut i havet vara stora då vattenflödet vid skyfall är större. Nämnden för Miljö & Hälsoskydd tycker att detta behöver förtydligas eller utvecklas mer i vattentjänstplanen.

Kommunens svar: Det sker uppföljning enligt lag på koncentration. Verken följer de tillstånd som finns och framtida eventuella tillstånd kommer att följas.

2.3 Marks kommun

Yttrande Samråd Kungsbacka Vattentjänstplan

Marks kommun, teknik- och servicenämnden, har mottagit Kungsbacka kommuns samrådsunderlag och lämnar nedan synpunkter. Marks kommun avser att lämna yttrande även i granskningskedet.

Sjön Lygnern är belägen i både Kungsbacka kommun och Marks kommun. Den har en god kemisk status och är en värdefull dricksvattenresurs enligt Marks kommuns VA-plan. Regionala dricksvattenresurser är vattentäkter som är av intresse för fler kommuner och Lygnern är en av dem som nämns av region Halland och Västra Götaland.

Marks kommun har ingen vattendom för uttag av ytvatten från Lygnern för dricksvattenproduktion. Lygnern är dock en vattenförekomsterna i Marks kommun som prioriterats för den framtida vattenförsörjningen. Eftersom det även finns risk för vattenbrist under torra perioder i kommunen bedömer Marks kommun att Lygnern är viktig för framtida dricksvattenförsörjning.

Marks kommun ställer sig frågande till hur ett långsiktigt ökat behov av uttag från Lygnern kan påverka Lygnern och Marks kommuns möjlighet att använda Lygnern som en dricksvattenresurs. Marks kommun ser positivt på att Kungsbacka kommun har en ambition att arbeta med att minska vattenanvändning och utläckage i kommunen.

Marks kommun välkomnar samråd om Lygnern och poängterar att ytvattnet är en regionalt viktig ytvattenresurs som är värdefull för Kungsbackas nutida dricksvattenförsörjning samt framtida dricksvattenförsörjning i både Kungsbacka kommun och Marks kommun.

Kommunens svar: Marks kommun har lämnat synpunkter på samråd om "Ökat uttag från Lygnern". Kungsbacka är positiva till samarbete i frågan och öppna för en dialog.

2.4 Mölndals stad

Yttrande över Vattentjänstplan Kungsbacka kommun

Tekniska förvaltningen, Mölndals stad har tagit del av samrådshandling för Kungsbackas Vattentjänstplan. Vattentjänstplanen är en långsiktig plan där kommunen beskriver hur man tar hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Planen innehåller även kommunens bedömning av vilka åtgärder som behövs för att de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna ska fungera vid ökad belastning till följd av skyfall. Tekniska förvaltningen genom VA-avdelningen har inga synpunkter på föreslagen Vattentjänstplan, men vill betona vikten av framtida samarbete mellan kommunerna kring det gemensamma vattendraget Lindomeån-Kungsbackaån för att minska risken för översvämningar utmed ån.

Kommunens svar: Mölndals stad har lämnat synpunkter på samråd om "Ökat uttag från Lygnern". Kungsbacka är positiva till samarbete i frågan och öppna för en dialog.

2.5 Miljöpartiet i Kungsbacka

Sammanfattande synpunkter

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska även innehålla en bedömning av hur de allmänna VA-anläggningarna ska hanteras vid ökad belastning på grund av skyfall. Den tydligaste åtgärden som presenteras mot en ökad belastning på grund av skyfall är att minska mängden tillskottsvatten i ledningsnätet för spillvatten. Dock saknar Vattentjänstplanen en konkret tidsatt plan och budget för detta.

Kungsbacka har identifierats som ett område med betydande översvämningrisk. Detta borde medföra att Vattentjänstplanen tydligare uttrycker hur vi ska hantera det i framtiden.

Kommunens svar: Budget och plan finns inom "Plan för tillskottsvatten". Budget för 2024 är 10 mkr och budget finns för åren 2024-2028. Planen har lämnats till tillsynsmyndighet Bygg och Miljö i början av 2024.

Uppströmsarbetet är avgörande

Det är avgörande att stoppa och hejda problem och föroreningar vid källan för att förhindra att skadliga ämnen hamnar i kretslopp och ekosystem.

Dricksvatten ska säkras för kommande generationer

Rent dricksvatten ska säkras i ett flergenerationsperspektiv genom att skydda hela tillrinningsområdet till vattentäkten mot föroreningar. Vattenskyddsområde för t.ex. Lygnern-Fjärås Bräcka vattentäkt bör omfatta hela avrinningsområdet till Lygnern och hela avrinningsområdet till grundvattnet i bräckan.

Hur säkerställer kommunen den nuvarande och framtida vattenförsörjningen i samarbete med Länsstyrelsen? Hur är planerna för att tillsammans med länsstyrelse/er och berörda grannkommuner utvidga Vattenskyddsområdet, och fastställa nya föreskrifter, för Lygnern-Fjärås Bräcka vattentäkt så att hela avrinningsområdet till Lygnern inkluderas?

Det gäller att säkra såväl kvalitet (skydda mot föroreningar) som kvantitet (säkerställa tillräcklig tillgång).

Kommunens svar: Kommunen ska se över vattenskyddsområdet för Lygnern och grundvattentäkten Fjärås-Bräcka. I dagsläget finns ingen tidsplan för när arbetet ska genomföras. Angående samarbete med Länsstyrelsen sker detta bland annat genom den regionala vattenförsörjningsplanen för Halland. Vi har en pågående dialog med Länsstyrelsen i projektet "Ökat uttag Fjärås-Bräcka".

Avloppshantering bör övergå till en cirkulär resurshantering

Det är viktigt att arbeta för en cirkulär avloppsrening med separerade flöden för att kunna återvinna resurser som näring och energi men undvika föroreningar.

På vilket sätt kan kommunen utveckla avloppsreningen i processen att bygga ut Hammargårds ARV och ligga i internationell framkant? Hur ska kommunen arbeta för att undvika att förorenande ämnen såsom läkemedelsrester, tungmetaller, mikroplaster etc. kommer in i avloppssystemet och hamnar i recipienten eller i slam som sprids på åkrarna?

Kommunens svar: Kommunen jobbar med uppströmsarbete genom REVAQ. När Hammargård byggs om så kommer det ske med bästa tillgängliga teknik, bland annat kommer ett processteg innehålla tekniken AGS (aeroba granuler), där Hammargård kommer vara det andra verket i Sverige som har denna tekniken. Kommunen har idag ett löpande uppströms arbete som ska förebygga att oönskade ämnen kommer in i spillvattnet. I det nya miljötillståndet så finns det ett utredningsvillkor som ska återrapporteras till miljöprövningsdelegationen kring läkemedelsrening samt att Teknik har ett uppdrag från Teknisk nämnd att utreda om ett processteg för läkemedelsrening är aktuell inom projektet.

För att undvika att mikroföroreningar hamnar på åkermark så utreds det i projektet om pyrolys av slam är en lämplig teknik, det är ett av huvudalternativen för framtida slambehandling.

Dagvatten ska fördröjas och renas

Eventuella föroreningar i dagvatten ska omhändertas genom att fördröja vattenflödet och vid behov rena bort föroreningar. Alla dagvattenanläggningar ska ha en skötselplan.

Kommunens svar: Många skötselplaner finns redan för befintliga dagvattenanläggningar. Projekt med att ta fram enhetliga skötselplaner för samtliga dagvattenanläggningar pågår idag.

Översvämningsberedskap vid skyfall

Höjdsättning är viktig i detaljplaner. Det krävs beredskap för såväl "hundraårsregn" som "tusenårsregn".

Kommunens svar: Höjdsättning kommer främst in i planprocessen och behandlas i Kungsbackas Dagvattenplan. I planerna följer kommunen de krav som ställs i Plan- och bygglagen samt dagvattenplanen som i stora delar grundar sig på Svenskt Vattens publikationer.

Förorenad mark ska åtgärdas för att förhindra läckage av gifter

Viktigt att, speciellt vid ökade regn och skyfall, bevaka och åtgärda ökad risk för läckage av gifter från deponier och förorenad mark.

Kommunens svar: Vi arbetar med utredning och åtgärder på de gamla kommunala deponierna. Alla deponier är riskbedömda och vi arbetar med dem i turordning efter riskklass.

Övergripande synpunkter

- Krav på att samrådet ska vara ute minst fyra veckor – men ute 9 – 31 januari (dvs endast 23 dagar).

Kommunens svar: Granskningshandlingen ska vara ute i minst 4 veckor. Någon tid för samrådshandlingen finns inte och kommunen bedömde att 23 dagar var tillräckligt i samrådsskedet.

- Viktigt att övriga dokument finns tillgängliga. Men Dagvattenplan (beslutad av KF 2023-06-14) består av 4 dokument, dock endast ett dokument (riktlinjer) utlagt på hemsidan. Plan för tillskottsvatten (arbetsplan, startår 2019) saknas på hemsidans utlagda dokument för samrådet.

Kommunens svar: Kommunen kommer att dela Handbok och Handläggarstödet som tillhör dagvattenplanen på hemsidan tillsammans med Riktlinjerna enligt önskemål. Plan för tillskottsvatten bedöms som arbetsmaterial som inte behöver ligga ute på hemsidan.

- Regional Vattenförsörjningsplan för Hallands län (uppdaterad 2021) finns inte tillgänglig på hemsidan.

Kommunens svar: Regional Vattenförsörjningsplan för Hallands län är sekretessbelagd och kan inte delas offentligt.

- Nödvattenplan är sekretessbelagd – men vem har insyn i denna?

Kommunens svar: De som har insyn i Nödvattenplanen är enheterna på Teknik som arbetar med dricksvatten, verksamhetschef för Vatten, Avfall & Bredband på Teknik, säkerhetssamordnare samt förvaltningschef på Teknik.

- Säkerhetsmässig hållbarhet har ibland lanserats som ett fjärde hållbarhetsmål och detta kan ju vara lämpligt att fundera på i detta sammanhang.

Kommunens svar: Kommunen jobbar på olika sätt med att stärka resiliensen av kritisk infrastruktur och hållbarhet i enlighet med de Globala hållbarhetsmålen som ska genomsyra allt vi gör.

Specifika synpunkter på de olika avsnitten i Vattentjänstplanen

Regelverk samt regionala planer

Regionala vattenförsörjningsplaner

Förslaget är: Planen redovisar att Regional vattenförsörjningsplan för Hallands län bedömer följande sex vattenresurser skyddsvärda inom Kungsbacka kommun:

- Lygnern
- Fjärås Bräcka
- Stora Horredssjön
- Gällinge
- Öjersbo
- Förlanda

MP tycker: Kommunen bör redovisa hur ovannämnda skyddsvärda vattenresurser skyddas av Kungsbacka kommun.

Vi ställer frågorna: Hur lång tid tar det att etablera ett nytt vattenverk? Regional vattenförsörjningsplan för Hallands län, från 2021, föreslår att det inrättas en regional dricksvattengrupp. Finns det nu? Om inte – när kommer en sådan att bildas?

Kommunens svar: Det pågår ett arbete som kallas "Kungsbackas Framtida Vattenförsörjning" för att säkra vattenbehovet långsiktigt - det innefattar många olika åtgärder i stort och smått. Inom detta arbete pågår förstudie för nytt vattenverk. Inom GR (Göteborgsregionen) finns ett aktivt samarbete om dricksvattenförsörjning. Under 2021-2023 har ett stort regionalt projekt genomförts som handlar om Stärkt vattenförsörjning inom GR (SVAR). Kungsbacka samarbetar även med kommuner i Halland om vattenförsörjning.

VA-planering i Kungsbacka

Dricksvattenförsörjning

Förslaget är: För att täcka Kungsbackas vattenbehov på lång sikt krävs en ny vattendom för reglering av Lygnern.

MP tycker: Eftersom det här sägs att kommunen i dagsläget inte kan söka ny vattendom bör vattentjänstplanen innehålla en alternativ plan för Kungsbackas vattenbehov på lång sikt.

Kommunens svar: Alternativ till ny vattendom utreds löpande inom projekt "Ökat uttag Fjärås-Bräcka".

Avloppshantering

Ham margård – framtidens avloppsrening

Förslaget är: Utbyggnaden av Ham margårds ARV har målsättningen att ligga i internationell framkant.

MP tycker: Att ligga i internationell framkant rörande avloppsrening bör inbegripa utveckling av cirkulär hantering av avloppet, inklusive tillvaratagande av näring och energi, samt att rena bort skadliga ämnen.

Kommunens svar: Energifrågan är central i projektet där det utreds många alternativ hur denna ska tas tillvara, bland annat vid rötning av slam för att producera biogas och värmeåtervinningstekniker på utgående renat avloppsvatten.

Närings återförs idag till stor del genom att slammet sprids på åkermark, framtida slamhanteringen för Ham margård är inte bestämd. Projektet utreder även vilka återvinningstekniker som kan vara aktuella för den framtida processen, bland annat utreds om det är aktuellt att fälla ut struvit. Skadliga mikroföroreningar utreds i samband med att projektet tittar på möjligheten till läkemedelsrening.

Vattenförsörjningsplan för Kungsbacka kommun

Förslaget är: I planen nämns att Kungsbacka ingår i Vattenförsörjningsplanen för Göteborgsregionen.

MP tycker: Det bör även nämnas att Kungsbacka ingår i Regional vattenförsörjningsplan för Hallands län.

MP ställer frågorna: Hur skyddade är vattentäkterna långsiktigt? Har hänsyn tagits till EU:s nya Dricksvattendirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten)? Det skiljer sig från det tidigare bland annat genom att det ställer krav på att det ska införas en riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet som omfattar alla led i dricksvattenkedjan. Det innebär till exempel att risker i hela tillrinningsområdet till vattentakten ska bedömas och åtgärdas för att garantera en god kvalitet på dricksvattnet i flergenerationsperspektiv. För Lygnern-Fjärås Bräcka vattentäkt kommer detta att kräva ett utvidgat vattenskyddsområde och nya föreskrifter för detta.

Kommunens svar: Att Kungsbacka ingår i två regionala vattenförsörjningsplaner står omnämnt i vattentjänstplanen. Omtag av Lygnerns Vattenskyddsområde kommer att genomföras. Planen redovisar att Regional vattenförsörjningsplan för Hallands län bedömer följande sex vattenresurser skyddsvärda inom Kungsbacka kommun:

Lygnern - har vattenskyddsområde

Fjärås Bräcka - har vattenskyddsområde

Stora Horredssjön - har inget skydd förutom markerad i Översiktsplanen. Sannolikt finns endast ett mindre uttag tillgängligt för reservvatten.

Gällinge - har vattenskyddsområde

Öjersbo - har vattenskyddsområde

Förlanda - har inget skydd förutom markerad i Översiktsplanen. Sannolikt finns endast ett mindre uttag tillgängligt för reservvatten.

Dagvattenplan

Förslaget är: Det handlar i mångt och mycket om att efterlikna det naturliga kretsloppet från att en regndroppe träffar markytan till det når en recipient vilket bidrar till resilienta system och samhällen.

MP tycker: Det bör nämnas i sammanhanget att dagvatten kan ha olika mängder och typer av föroreningar beroende på olika markanvändning, såsom t.ex. höga föroreningshalter från högfrekventerade parkeringsytor, fordonstäta vägar och industriområden. Dessa föroreningar ingår inte i det naturliga kretsloppet utan ska renas bort från dagvattensystemet.

Kommunens svar: Framgår av dagvattenplanen hur dagvatten ska renas i Kungsbacka.

Förnyelseplan

Förslaget är: Det innebär, att de ekonomiska resurser som krävs för att genomföra behoven enbart utifrån status behöver öka stegvis under åren 2022-2026 från 2021 års nivå på 16 Mkr till 64 Mkr år 2026. Därefter krävs en nivå om cirka 50 Mkr per år fram till 2030.

MP tycker: Det gamla dagvattennätet behöver också förnyas, med hjälp av nyare kunskap, för att minska utsläpp eftersom en hel del gamla dagvattenanläggningar inte fyller sitt syfte att rena dagvatten.

MP ställer frågorna: Finns ovannämnda ekonomiska resurser som krävs budgeterade? Har man räknat på att ta ut tillräckligt mycket i kommande VA-taxa för att kunna finansiera detta?

Kommunens svar: Ledningsnätet för dagvatten förnyas enligt beslutad Förnyelseplan. Någon budget för att förnya dagvattenanläggningar för rening och fördröjning finns inte förutom skötselplaner som finns eller är under framtagande. Det finns en vattenförvaltningsgrupp som verksamheten Hållbar Utveckling leder, som syftar till att arbeta med vattenfrågor på övergripande nivå per avrinningsområde, någon särskild budget för det arbetet eller gruppen finns inte.

Klimatanpassning av VA-anläggningar

Förslaget är: Enligt den antagna Klimatstrategin för Kungsbacka kommun 2022 gäller det bland annat att stödja lantbruket i att minska sina utsläpp och anpassa sig till nya odlingsförhållanden.

MP ställer frågan: Hur planerar kommunen att hjälpa såväl jordbruk som skogsbruk att minska sina utsläpp av näring, minska brunifieringen etc.?

Kommunens svar: Hållbar Utveckling arbetar med en skogsstrategi tillsammans med Mark och Exploaterings-avdelningen där vi jobbar med kontinuitetsskogsbruk i stället för traditionellt trakthyggesbruk på det skogsskiftet som kommunen äger. Förhoppningen är att det bidrar till att främja biologisk mångfald, främja friluftsliv men även minska utsläpp av näringsämnen och organiska ämnen (vilket bidrar till brunifiering). Kommunen medfinansierar även ett projekt benämnt LEVA Halland som syftar till att minska näringsbelastningen från jordbruksmark till vattendragen. Här ges möjlighet att göra insatser inom markområden som kommunen inte äger eller har rådighet inom genom frivilligt samarbete för att minska övergödning i vattendrag | Kungsbacka kommun. Vidare vill kommunen lyfta projektet Greppa näringen, med Jordbruksverket som projektägare i samverkan med LRF och länsstyrelserna. Genom rådgivning på gårdsnivå stödjer Greppa Näringen Sveriges lantbrukare i miljö- och klimatfrågor.

Väntade klimateffekter på Kungsbacka

Förslaget är: Kungsbacka har identifierats som ett område med betydande översvämningsrisk.

MP tycker: Det bör redogöras tydligare för hur hänsyn tas till översvämningsrisk vid exploatering, fysisk planering, fördjupad översiktsplan och detaljplaner.

Kommunens svar: Framgår av dagvattenplanen hur kommunen ska jobba med översvämningsrisk vid planläggning från tidigt skede till bygglov. Frågan ligger i stora delar inom samhällsbyggnadsprocessen men behandlas i Dagvattenplanen.

Resilient infrastruktur

Förslaget är: Kommunen deltar även i flertalet forskningsprojekt på ämnet. Dels ett projekt som syftar till hur kommunen i den egna verksamheten kan göra effektiva åtgärder för att minska vattenanvändningen, dels hur hushållen kan ändra och påverka sitt beteende för att minska vattenanvändningen i hemmet.

MP tycker: Kommunen bör initiera ett förvaltningsövergripande arbete med en cirkulär vattenanvändning vid planering av bland annat byggande av bostäder. Pilotområden bör kunna startas med bostäder som byggs med separerade vattensystem och möjlighet till cirkulering. Man kan göra ett innovativt föregångsexempel såsom t.ex. exemplet ”tre rör ut” i Helsingborg.

MP ställer frågorna: Vilka övriga forskningsprojekt deltar kommunen i inom detta område?

Kommunens svar: Nu pågår det nationella forskningsprojektet Effektiv vattenanvändning i hushåll (Drop-it!) med syfte att testa och utvärdera olika vattenbesparande tekniska lösningar i kombination med kommunikationsinsatser för minskad vattenkonsumtion. Arbete med hållbar vattenanvändning inom kommunens verksamheter drivs inom en förvaltningsöverskridande fokusgrupp för hållbar vattenanvändning.

Förslaget är: För att säkra upp dricksvattenkvaliteten utreds behovet av ytterligare barriär i vattenproduktionen och möjlighet till att kontrollera vattenflöden uppströms.

Kommunens svar: Frågan utreds i projekt "Ökat uttag Fjärås-Bräcka"

MP tycker: Utveckla vad ovannämnda innebär. Viktigt med barriären i form av skydd och uppströms åtgärder för att förhindra att råvattnet (såväl ytvatten som grundvatten) förorenas uppströms. Se Dricksvattendirektivet – utöka vattenskyddsområdet till att omfatta hela avrinningsområdet till vattentäkt (ex hela avrinningsområdet/tillrinningen till Lygnern) och vara mycket restriktivt – inte tillåta kemisk förorening (såsom kemiska bekämpningsmedel). OBS! Långsiktigt flergenerationsperspektiv!

Även viktigt med uppströmsarbetet för grundvattnets tillrinning vid Fjärås bräcka. Viktigt att det framgår var det finns förorenad mark i kommunen. Där finns risk för läckage av miljögifter ut i vattnet vid skyfall och översvämningsar.

Kommunens svar: En översyn av vattenskyddsområdet för Lygnern ska göras, men det är inte påbörjat och det finns ingen tidplan för arbetet ännu. Just nu prioriteras arbete med ansökan om ny vattendom för ökat uttag från Lygnern.

Förslaget är: Att kunna brädda på strategiska platser där det gör minst påverkan på recipient.

MP tycker: Dock viktigt att få bort tillskottsvatten och arbeta bort behov av bräddning så att inget obehandlat avloppsvatten rinner ut någonstans i miljön!

Förslaget är: Det största reningsverket i kommunen, Hammargårds avloppsreningsverk, har vid skyfall möjlighet att dela upp flödet i tre delar: ett renat flöde vilket är också det totala flödet vid normalfall, ett delbehandlat bräddvattenflöde och ett helt obehandlat bräddvattenflöde. När detta sker är de bräddade flödena ofta så utspädd att verket totalt sett klarar utsläppskraven.

MP tycker: Det bör förklaras tydligare hur en utspädning och uppdelning i olika flöden kan lösa problemet med bräddning. Den totala belastningen på recipienten, av biologiskt nedbrytbara syreförbrukande organiska ämnen (BOD), kväve (N) och fosfor (P) och andra föroreningar som läkemedelsrester och mikroplaster etc., blir ju högre från ett orenat avloppsvatten även om det späds ut av regn! Viktigt att inte beakta endast koncentrationen i vattnet, utan den totala mängden som belastar recipienten!

Kommunens svar: Vi följer lagen om koncentration på utsläppsvattnet. Ändras villkor i framtida tillstånd följer vi dessa.

Lärdomar av tidigare extremväder

Förslaget är: Till exempel är recipienter i regel mer känsliga under sommaren än på vintern.

MP tycker: Recipienter även känsliga på vintern även om ingen tydlig respons syns i form av t.ex. en algblomning. Därför inte bättre med utsläpp på vintern. Näringsutsläpp under vintern ackumuleras i recipientens vatten och bottnar och riskerar att genom övergödning påverka växter och djur, genom t.ex. algblomningar och döda bottnar även under sommarperioden.

Kommunens svar: Noteras i samrådsredogörelsen

Redundans och buffertförmåga

Förslaget är: Modellering är ett viktigt verktyg, för att dels identifiera vilket tillrinningsområde för spillvatten som ger upphov till vad, dels för att simulera olika åtgärder ihop med olika nederbördsscenarioer och för att underbygga en kostnad-nyttanalytisk analys av förnyelsearbetet.

MP tycker: Modellering bör inbegripa scenarion för 100-års – och 1000-årsregn.

MP ställer frågorna: Det refereras till en femårsplan för tillskottsvatten från 2019, *Plan för Tillskottsvatten 2019. Kungsbacka Kommun*. Det påpekas att detta är en viktig åtgärd. Vad har hänt sedan 2019? Detta dokument som refereras till saknas bland de dokument som tillgängliggjorts på kommunens hemsida för detta samråd.

Förslaget är: Den största utmaningen ligger i att komma åt inläckage i det privata ledningsnätet och det är en betydande del av nätet som inte är kommunalt ägt.

MP tycker: Det bör beskrivas en plan för hur kommunen planerar att lösa utmaningen med inläckage i det privata ledningsnätet.

Kommunens svar: Modellering sker för 100-årsregn i nya detaljplaner. 1000-årsregn utreds inte. Kommunen har en "Plan för tillskottsvatten" som hanterar frågan tillskottsvatten från privata fastigheter som har felkopplingar. Kommunen saknar rådighet att undersöka och åtgärda privata anläggningar, anslutningsförhållandena regleras i kommunens ABVA inom vårt verksamhetsområde.

Skydd av anläggningar

Förslaget är: Åtgärderna för klimatanpassning av kommunens VA-anläggningar är tänkt att ingå i en Förvaltningsövergripande klimatanpassningsplan.

MP ställer frågan: När ska den Förvaltningsövergripande klimatanpassningsplanen vara klar?

Kommunens svar: Att ta fram en förvaltningsövergripande klimatanpassningsplan finns med som förslag på åtgärd för att uppfylla målet om klimatanpassning i vår Klimatstrategi. Det pågår för närvarande inte något arbete med att ta fram produkten klimatanpassningsplan utan vi arbetar med att inkludera klimatanpassning i andra styrande dokument och processer.

Strategisk miljökonsekvensbeskrivning av vattentjänstplanen

Förslaget är: Vattentjänstplanen innebär ingen direkt förändring i markanvändning och därför bedöms inte en fullständig miljökonsekvensbeskrivning som skälig.

MP tycker: Denna bedömning kan ifrågasättas då bland annat dagvattenanläggningar kan förändra markanvändning.

Kommunens svar: Dagvattenanläggningar och andra förändringar av marken är ingen konsekvens av att Vattentjänstplanen tillkommer i vår VA-plan. De är främst en konsekvens av exploateringar som tas upp i dagvattenplanen och om det behövs bör en miljökonsekvensbeskrivning göras för respektive exploatering. Förvaltningens bedömning är att Vattentjänstplanen i sig inte föranleder några byggnationer förutom möjligtvis mindre översvämningsskydd av enskilda anläggningar vid skyfall. Skulle det behövas en miljökonsekvensbeskrivning kopplat till dessa eller andra projekt kommer det att utföras.

Recipenter

Förslaget är: Kungsbackafjorden är den huvudsakliga recipienten för Kungsbacka kommun. Eftersom ålgräsängar är en viktig livsmiljö omfattas de av skydd genom miljöbalken, EU-direktiv och havsmiljökonventionen OSPAR.

MP tycker: Det bör tydliggöras hur kommunen skyddar ålgräsängarna.

Kommunens svar: Ålgräset påverkas främst av övergödning som gynnar fintrådiga alger vilket kväver ålgräset. Verksamheten Hållbar Utveckling arbetar med en skogsstrategi tillsammans med verksamheten Mark och exploatering där vi jobbar med kontinuitetsskogsbruk i stället för traditionellt trakthyggesbruk på det skogsskiftet som kommunen äger. Troligen det mesta av utsläppen från brukande av jordbruksmark, där har kommunen svårare att påverka. Frågan behöver hanteras på avrinningsområdesnivå för att kunna ge effekt.

Hushållning med resurser

Förslaget är: Kungsbackas konventionella avloppssystem begränsar möjligheterna till optimerad recirkulering av näringsämnen till produktiv mark, men tack vare REVAQ-arbetet möjliggörs kretslopp så långt det går inom befintligt system.

MP tycker: Kommunen bör satsa på att vara i internationell framkant. Kommunen bör satsa på en utveckling från det konventionella avloppssystemet till att förslagsvis anlägga

pilotanläggning för separerat avloppssystem och cirkulering av näring i ett system där föroreningar tagits bort.

MP tycker: Att spara dricksvattnet är viktigt. Beskriv hur vi ska spara vatten för att få ner förbrukningen till 100 liter per person och dygn.

Förslaget är: Vattentjänstplanen bidrar till att säkra upp VA-anläggningar mot skyfall och klimatförändringar genom att ha identifierat de anläggningar som ligger i riskzon.

MP tycker: Dock krävs en tidsatt, budgeterad, konkret plan för att säkra upp VA-anläggningar mot effekt av skyfall och klimatförändringar och detta snarast eftersom dessa problem redan finns här

Kommunens svar: Gällande att MP tycker att kommunen bör satsa på en utveckling från det konventionella avloppssystemet till att förslagsvis anlägga pilotanläggning för separerat avloppssystem och cirkulering av näring i ett system där föroreningar tagits bort - Så är detta ett inspel som vi kan ta till oss och utreda i framtagandet av nästa Uppdaterade Vattentjänstplan men vi kommer inte att gå in på detta i denna första version av Vattentjänstplan då vi prioriterar snabb hantering. Ang. hur vi ska få ner förbrukningen till 100 l/p och dygn - En intern grupp är sammansatt som jobbar brett med frågan dels genom (a) att detektera och åtgärda där kommunens egna verksamheter har potential att minska dricksvattenanvändningen, (b) skapa möjlighet för verksamheter att använda olika vatten utefter ändamål (som å-vatten och tekniskt vatten) och (c) strategisk kommunikation och stöd till privata fastighetsägare. Ang. att säkra upp VA-anläggningar - Ännu har inte en tidsatt, budgeterad, konkret tagits fram för de anläggningar som har identifierats ligga i riskzon vid skyfall. Detta har dock identifierats i framtagandet av VTP som ett behov men kommer inte att göras i framtagandet av denna första version av VTP då vi prioriterat snabb hantering.